

Az edelényi kastély titka...

A néphit szerint egy hűtlen hercegasszonyt falaztak be elevenen abba a hálószobába, amely Mária Teréziának készült — Fényes nagyúri élet, mesébeillő pompa, több százéves romantika emlékeit őrzi a híres edelényi Koburg-kastély

Edelény, 1941. dec. hó.

(A Magyar Élet kiküldött munkatársától)

A motoros csikorogva fékez. — Edelény! . . . Csak hátra, hátra a batyúval — zsembel a kalauz, csupa megszokásból, miután hely akad módjával. — Csupán rosszkedvű . . .

Fo oriporterem ásitva cihelődik. Odakint álmosan hunyorgat a kisállomás pislá fénye. Az óra szerint már közeleg a hajnal, valójában még éjszaka van és csipős, ólmos esőt permetez a szél. Alattunk keskeny betoncsík fut a sárban — minden bölcseségünk most a lábunkban van.

Istenverte idő! . . . Kihunynak az állomás mécei — sőt lesz, mintha szurkot öntenének. Esik. A szél jajgat, majd hahotázik, mikor sikerül sárbaguritania kalapot. — Kedvetlenül tapogatózunk előre. — *kastélynézőbe jötünk...*

„Jobb, ha ilyenkor elkerülük...”

Mögöttünk csoszorgás neszel. — Két öreg néne jön sutórászva a cementpántlikán. Batyujuk fehéren világít az éjszakában, mint viharos tengeren a hajlólámpás . . .

— Merre van a kastély? — állítjuk meg őket sietős mentükben. A felelet kimért, vontatott s úgy

cseng, mintha jégdarab koppanna a pohárban.

— A kastély? . . . *Jobb, ha elkerülük ilyen istenelen időben!* . . .

— Majd a kakasszó után! . . . — licitál rá a másik öreganyó. És gyanus igyekezettel odább állnak. Lassan botorkálunk utánuk . . . Kastély kísértettel! Nem rossz . . .

— Minden rendes kastélynak van kísértete, fehér lepedőben járkal — magyarázom a fotoriporternek, de csak gyér lelkesedéssel hallgat.

— Kisértet? . . . Lehet azt fényképezni? — morog kedvetlenül és belecsúszik a vizesárokba.

— Izé . . . talán gyerünk a korcsmába! . . . Éjszaka utálok a kastélyokat! . . . — Ot vészeltük át a kakasszót az ivóban . . .

A kastély története

Fényes nappal azután derűs lélekkel néztük a Boldva vizében tükröző franciás barokk-kastélyt. Országos műemlék — hazánk egyik pompás barokkemléke. Patkóalakú, középső része háromemeletes, urnákkal diszített bal-

usztrád koronázza. Udvarán szökőkút. Boltíves bejáratát három méter magas, művésziesen kovácsolt vaskapu őrzi — Koburg herceg vette a párisi világkiállításon . . .

A kastély történetéről kevés adatunk van. Edelényt II. Rákóczi Ferenc, még mint sárosi főispán, 5000 forintért tíz évre elzalogosítja báró L'Huillier János Ferenc kapitánynak, egy lotharingiai család leszármazottjának. A községe 1706-ban borzalmas tűzvész elpusztítja. Az üszkös romok helyén lassan indul meg az építkezés. — L'Huillier báró is építkezik — megtetszik neki a vidék — és 1720-ban hozzákezdnek a mai kastélyhoz, de már csak özvegye tudja

Mária Terézia hálószobájának freskója

befejezte. ni 1730-ban. Azután a kastély, a hozzátartozó birtokkal együtt a L'Huillier családba beházasodott Forgách és Dessewffy-családok kezébe kerül. Nem sokáig ugyan, mert Dessewffy Ferenc hűtlenségbe eset — részt vett a Martinovich-féle összeesküvésben és az állam elkobozta tőlük. 1831-ben megint új gazdája van: Szász-Koburg Gothai Nándor herceg, aki az úrbéri rendezés után hitbizományt alapít a birtokból, amely ma is fennáll. Végül a kincs ár veszi meg — 1928 január 10-én foglalták írásba az adásvételi szerződést. Ezzel megszűnik a kastély romantikája — ma az edelényi járásbírószék és csendőrség otthona.

Ennyi csak a történet, a többi beemette az idő, meg a tyukperek poros iratai.

Hazajáró lélek a kastélyban

Pedig mennyi édes-bús romantikáról, hangos vigasságról, heted-hét határra szóló dinomdánomról, nagyúri életéről és pompáról tanuskodnak a néma, ódon falak! Címe-

res aranyhintók, négylovas fogatok hajtottak végig hajdanában a vadgesz enyész fásoron, a párnás üléseken finyas hercegisasszonykák, daliás főurak, hátul livrés, csattos-lakkecipős inasokkal. Mesze vidékről, még a császárvárosból is sereglettek ide vendégek — a mulatós Eszterházy hercegek, a híres Hadik grófok, Bessenyeiek, sőt egyszer maga Mária Terézia királynő is ellátogatott Edelénybe. Rengeg szoba, terem, lakosztály állott rendelkezésre, hiszen 365 ablaka van a kastélynak. Ma túlnyomórészt hivatalul szolgál, poros irattárakkal, üres lomtárakkal — igazi szellemtanya . . .

És a néphit szerint valóban kísértet járja az edelényi kastélyt! . . . Amikor a hatalmas kőlabirintusra ráborul a fekete éjszaka, fehér alak suhan végig a sok szobán, a néma terméken — a kastély régi úrnője, aki talán éppen valamelyik poros irattárban fogadta főúri lovagjainak széptevéseit . . . Nyugtában leke azó a nem lel békességet. Éjjeltől kakasszóig keresi a régi ismerősöket, a régi életet, a régi fényt! . . .

És ami a multból még megmaradt

De a törvénybíró édesapja — kilencvenéves matuzsálem, akinek szülei még a kastélyban szolgáltak — babonásan elzárkózik minden felelet elől.

— Vénasszonyos beszéd ez csak. Apám se szívesen beszélt róla . . . Azt tudom: igen nehéz sora volt akkortájt a szegényembernek. — Mindig „rapportot” kellett állni és négy lóval menni munkába . . . Ha nem — kijárt mindjárt a „huszonöt” . . .

A járásbírószék elnök, a kastély jelenlegi gondnoka — Steinprincz Ödön, tartalékos huszárfőhadnagy most jött haza a keleti frontról — előzőeken kalauzol.

— Bizony a régi szép időkben jóformán már csak a pusztá falak maradtak meg — meséli utközben. — A berendezést elvitték a vörösök, a nagyterem márványpadlóját összetörték. De a sok szoba, terem még ma is tanúsítja azt a mesébe illő rokokkó-pompát, amellyel be volt rendezve . . . A falképek, freskók jóformán érintetlenek. — Kár, hogy egyrészüket már bemázolták — igen nagy kultúrértékük van. A L'Huillier-családdal összeházasodott Forgách, Eszterházy, Dessewffy családok magyaros életét ábrázolták ezek a rokokkó bájjával párosult genreszerű alkotások . . . A fogadóban a négy évszak allegorikus képe díszíti a mennyezetet, a dolgozószobában a gálás Bessenyei teszi a szépet, míg a túldoldalon Mária Terézia látható lovagjával, azt hiszem Hadik gróffal . . . Tessék erre, ez a vadászszoba — itt csatlaképek, vadászjelenetek vannak a falakon. Oldalvást egy ijász —

akárhonnan nézi az ember, mindig a szeme közé céloz . . .

A kastély eltemetett titka

Azután a hálószobába menünk át. Itt is épségben meg van még egy XVIII. századbéli felbecsülhetetlen értékű fehér rokokkókályha. Az elnök kedvesen folytatja:

— Állítólag Mária Teréziának rendezték be ezt a hálószobát. — Megerősíti ezt a feltevést a szoba freskója is, amely a királynő szim-bólikus megkoronázását ábrázolja . . . Egyébként ehhez a szobához fűződik az a legenda is, hogy a kastély valamelyik ura ide falazta be elevenen asszonyát — úgy tudom, az egyik Koburg hercegasszonyt — mert hűtlen volt . . . Az ő hazajáró telke a néphit szerint kísért éjszaka . . . Persze én még nem találkoztam vele — fűzi hozzá mosolyogva — és hiába kutattam a régi irásokban is . . .

Keresztül megyünk a hatalmas báltermen — két értékes márványkandalló díszíti — valamikor halk muzsikafoslányokra hercegi párok keringtek itt. Innen jártak le a parkba sétálgatni — sajnos már a régi park sincs meg, valamelyik megszorult főúr kivágatta az ősrégi fákat. Bizony — olykor a főurak is kerülhetek pénzzavarba . . .

Igy tűnik, pusztul, elfogy lassan minden emlék a fényes multból. Temeti az idő, az enyészet pora. A kastély pedig féltékenyen őrzi titkát, romantikus életét . . . Akik tudnának beszélni, már nem élnek. Az élők pedig — hallgatnak. Mint Mályinka András is, a köz-

Tél, tavasz, nyár, ősz a kastély freskóin

ség másik matuzsálemje. — Arra mindjárt kifürkészhetetlen és titokzatos lesz, mint egy kínai betűecsetvonásai.

— Nem tudok semmit — mondja — mégha tudnék, se szólnék! . . .

A titok, úgy látszik örökre titok marad, pedig megérdemelné, hogy a legfinomabb aranypenna ássa ki a feledés csendes birodalmából. — Van-e komoly alapja a legendának? Kit falazott be a haragvó főúr? Mert ez szellemjárás nélkül is igaz lehet . . . Kérdések, amelyekre talán csak egy-két öreg ember tudna még válaszolni, akik, ha útjuk nagynéha éjjeltáján a kastély mellett visz el, ma is félve mormolják az éjszakába:

Minden jó lélek dicsérje az Urat! . . . Kizák László

* A cikkben szereplő felvételeket Maksay László ujdiosgyőri fényképész, a „Magyar Élet” fotóriportere készítette.

Miskolci Keresztény Hitelszövetkezet mint az O. K. H. tagja

MISKOLC, Deák Ferenc-utca 10. sz.
Telefonszám 17-32

Előnyös feltételekkel folyósít kölcsönöket tagjai részére.

Betétekért magas kamatot fizet.

Ostálysorsjegy-árusítás!

A szövetkezet üzletrésze a legjobb tőkebefektetés.

Pénztári órák délelőtt, délután.